

25.03.2024

POL-2024-41899

Sisäministeriö

Keskusrikospoliisin lausunto

Yleistä

Sisäministeriö on pyytänyt Keskusrikospoliisilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden vallitessa valtioneuvoston yleisistunto voisi päättää rajoittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamista rajatulla osalla Suomen valtakunnanrajaa ja sen välittömässä läheisyydessä Suomen täysivaltaisuuden tai kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Päätöksen voisi tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan.

Esityksen tavoitteena on tehokkaasti torjua maahantulon välineellistämisen muodossa Suomeen kohdistettavaa painostamista, vahvistaa rajaturvallisuutta ja varautua maahantulon välineellistämisen vakaviin tilanteisiin.

Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi pitää lakiesitystä tarpeellisena nykyisessä turvallisuustilanteessa. Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan hallituksen esitys on hyvin valmisteltu ja sen tavoitteet sekä tarve on perusteltu selkeästi.

Hallituksen esitysluonnoksesta ilmenevästi ehdotettu laki on tarkoitettu sovellettavaksi vain erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa. Lain soveltamiskynnys olisi korkea edellyttäen, että valtioneuvosto ja tasavallan presidentti ovat yhteistoiminnassa todenneet tarpeen rajoituspäätöksen tekemiselle. Esityksessä on myös hyvin tunnistettu ne kohdat, joissa voi syntyä ristiriitatilanteita esimerkiksi perustuslain kanssa. Toisaalta on hyvä huomata, että myös kansallinen turvallisuus liittyy viime kädessä perustuslain 7 §:ssä turvattuihin oikeuksiin.

Keskusrikospoliisi toteaa, että tilanne itärajalla, jossa on jo tunnistettu välineellistettyä maahantuloa, voi pahentua nopeasti. Tällöin viranomaisilla pitää olla käytössä lainsäädännön mahdollistamat tehokkaat työkalut torjua ilmiötä. Kuten esitysluonnoksessa on todettu, kyse on kohdevaltion täysivaltaisuuden loukkaamisesta, mikä on omiaan heikentämään myös kansallista

turvallisuutta. Esitetyn lain säätäminen antaa jo selkeän signaalin vieraalle valtiolle ja saattaa osaltaan toimia ennalta estävästi.

Keskusrikospoliisin tehtävä osana poliisia on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Keskusrikospoliisin erityiseksi tehtäväksi on säädetty mm. torjua kansainvälistä, järjestäytyntä, ammattimaista, taloudellista ja muuta vakavaa rikollisuutta.

Välineellistetyn maahantulon tilanteessa poliisin rooli korostuu erityisesti viranomaisyhteistyössä sisäisen turvallisuuden näkökulmasta ja sen vaatimuksista. Sisäistä turvallisuutta ei voi erottaa kansallisesta turvallisuuden käsitteestä, vaan se on erittäin keskeinen osa-alue siinä.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan Keskusrikospoliisi on osallistunut tilannekuvan muodostamiseen kansainvälisen turvallisuuspoliittisen tilanteen vaikutuksista Suomen poliisin toimintaympäristöön ja sisäiseen turvallisuuteen. Lisäksi Keskusrikospoliisi on itärajan välineellistetyn maahantulon alettua marraskuusta 2023 alkaen ollut tiivisti mukana luomassa tilannekuvaa ilmiöstä ja osallistunut sen torjumiseen viranomaisyhteistyössä.

Keskusrikospoliisi kannattaa kyseistä lakiehdotusta ja toteaa, että ilman poikkeusolojen lainsäädäntöön siirtymistäkin viranomaisten on kyettävä toimimaan tehokkaasti ja uskottavasti aina kun ilmiö liittyy todetusti ja selvästi Suomeen kohdistuvaan epäasialliseen vaikuttamiseen.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Robin Lardot

Poliisilakimies

Tommi Reen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 25.03.2024 klo 13:59. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimista.

Tiedoksi

Poliisihallitus
Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellinen osasto